

Nyt fra muséets arbejdsmark

I 2009 fortsatte muséet på det årlige internationale arbejdsseminar en nydokumentation af felterne på lokaliteten Sotetorp, som sammen med felterne på Lövåsen og Lilla Gerum indgår i en nyetableret såkaldt Vandringsled – et privat initiativ, som en gruppe bønder har iværksat på deres jorder, som rummer nogle af de største og mest spektakulære felter i Kulturarvsområdet Tanum. Her ses ikke bare ristningerne som isolerede billeder, men i sammenhæng med et landskab, som fortsat ligger tæt op ad bronzealderens landskab.

Ristningerne er ikke malet op, som de heller ikke var i bronzealderen, og det er en ekstra oplevelse at se dem som "originale" billeder, hvilket turisterne ser som en positiv oplevelse og udfordring.

Klimaændringerne er i fokus, således tilsyneladende også i Tanum, hvor feltarbejdet

er afhængig af tørre klipper. De sidste par år har vi desværre haft en del regn, men de 27 deltagere fra 7 lande på årets seminar fik trods alt dokumenteret en stor del af målsætningen.

Museets dokumentationsprojekter publiceres i serien: Dokumentation och Registrering av Hällristningar i Tanum (svensk/engelsk). vol.1 Aspeberget, vol. 2 Fossum and adjoining areas og vol.3 Kalleby, Ryk og Finntorp. Dokumentationen baseres på frottagemetoden, som anses at komme den objektive gengivelse nærmest, og som ikke kun gengiver figurerne, men også hele bjergets overflade.

I vol.3 publicerer vi for første gang alle felter med den scannede dokumentation. Det er således et meget stort fremskridt, at helleristningsdokumentation publiceres med et digitalt frottagemateriale. Gengivelsen er ikke

Sotetorp ristningen Tanum 359:1 er færdigdokumenteret og opmalet. Foto: Tanums HällristningsMuseum.

*Sømarke dyssen på
Møn. 445 skåltegn.
Foto: Henning Prøhl*

tolket ved opmaling eller tracing og er derfor tilgængelig i en så objektiv form som mulig.

Bøgerne er rigt illustreret også med landskabsbilleder. Kontakt adorant@bigfoot.com.

Svenskt HällristningsForskningsArkiv – www.shfa.se, et nationalt projekt for etablering af en database og et arkiv for helleristningsdokumentation og forskning ved Göteborgs Universitet oprettet i 2007 og finansieret af Riksbankens Jubileumsfond, Riksantikvarieämbetet og Vetenskapsrådet i Sverige. Omfanget af materialet, som består af dokumentation, fotos og dokumenter, er skønsmæssigt beregnet til et godt stykke over 100.000. Ambitionen er i en næste etape at indgå samarbejde med andre lande i Norden og EU.

Projektet har til huse på Tanums HällristningsMuseum, som i 1952 blev grundlagt af den danske kunstner Frederik Leth Gudnitz. Museet har siden 1978 haft focus på helleristningsdokumentation og opbygget et omfattende arkiv med dokumentation primært fra UNESCO-kulturarvsområdet i Tanum.

Scanning af det danske materiale

Som et første skridt i SHFA's ambitioner om samarbejde med andre lande er nu indgået en aftale med Danmark, som har en vigtig forskningsprofil og et nyt, relativt fuldstændigt materiale.

I forbindelse med dokumentations- og forskningsprojektet "Bronzealderens skibe på sten" under Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter er en væsentlig del af Danmarks helleristninger og helleristningsfelter, hvori der indgår skibsbilleder, blevet undersøgt, dokumenteret og beskrevet i perioden 2001-2003. Dette arbejde kunne gennem det fællesnordiske EU-projekt "Rock Art in Northern Europe" (RANE) videreføres i årene 2002-2005. På Bornholm opdages bestandig nye helleristningsfelter, og nogle af de siden 2005 fundne felter blev i 2009 undersøgt og dokumenteret af Danmarks Oldtid, Nationalmuseet i samarbejde med Tanums HällristningsMuseum. Enkelte nyfundne felter mangler dog stadig at blive dokumenteret efter den standard, der er udviklet af Tanums Hällristningsmuseum.

Frottage-dokumentationen er udført i forbindelse med RANE-projektet (Rock Art in Northern Europe) og Projektet "Skibe på Sten" under Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter i et samarbejde med Nationalmuseet, Danmarks Oldtid og Tanums Hällristningsmuseum, Underslös. Ansvarlige: Flemming Kaul, Nationalmuseet; Gerhard Milstreu, Tanums Hällristningsmuseum.

Det digitaliserede danske materiale vil også indgå i danske databaser og på blandt andet Nationalmuseet og Bornholms Museum hjemmesider og således blive "aktiveret" til glæde for formidling og forskning.

Sara fra ValCamonica natbelyser ristningen, Lövåsen Tanum 321:1 før dokumentationen påbegyndes.
Foto: Henning Prøhl.

GYPAF-projektet

Give Your Past A Future – deltagere: Sydsjællands Museum, Smykkemuséum Møn, Tanums HällristningsMuseum, Amatørarkæologer, forvaltningsmyndigheder og turistorganisationer. I projektgruppen er Henning Prøhl, projektleder, Hans-Walter Kreisel og Gerhard Milstreu. Projektet har til formål at dokumentere helleristninger på Møn og Sydsjælland og "aktivere" materialet til formidling og forskning, og vi arbejder nu på tredje år.

I det forløbne år fik vi bl.a. dokumenteret Sømarke dyssen, som i alle tidligere publikationer er blevet præsenteret med ca. 200 skåltegn på dækstenen. Vi fandt 445. Se mere på www.helleristninger.dk

Sagnlandet Lejre

Sagnlandets Venner har i vintermånederne arrangeret en særdeles velbesøgt foredragsrække med Gerhard Milstreu med blandt andet det formål også at formidle bronzealderens billedsprog på centret. Med Formand Tove Binzers og Direktør Lars Holtens ord: "De stærke symboler over vore bronzealderforfædres kunstneriske arv skal også indgå i vores formidling og skoleundervisning, hvor vi netop lægger vægt på både at formidle vore forfædres teknologiske og kunstneriske kunne, men også deres åndelige forestillingsverden". Gerhard Milstreu er tilknyttet som konsulent.

Website

Muséets site har igennem for lang tid ikke været vedligeholdt på grund af manglende ressourcer. Det er der nu rådet bod på. Ellen Mejer er webredaktør og meget er opdateret og udbygget. Besøg www.RockArtScandinavia.se

Rejser

Muséet har igennem årene arrangeret ekskursioner og rejser til forskellige helleristningslokaliteter i Skandinavien og Italien, ValCamonica. En kulturrejse til ValCamonica er planlagt (19.-25. september 2010). Interesserede kan – snarest - henvende sig til Henning Prøhl adorant@bigfoot.com.

En Tak

Som mange ved, drives virksomheden på Tanums Hällristningsmuseum overvejende på idealistisk grundlag - et levende engagement i et uselvisk samarbejde.

På styrelsens vegne udtrykker jeg min varmeste Tak til alle, som bidrager til dette arbejde. Uden denne fælles indsats kunne muséet ikke bidrage i så væsentlig grad til de mange forskellige opgaver, som udføres.

Gerhard Milstreu